

Систематичність фактів домашнього насильства яка є підставою до притягнення до кримінальної відповідальності винної особи це фактор значного негативного впливу на психіку та фізичний стан дорослої, повнолітньої особи. Звісно, дитина є більш уразливою до проявів жорстокості. Однак покарати особу яка допускає факти такого насильства можливо тільки за наявності неодноразового їх вчинення.

Вважаємо за доречне ввести до КК додаткових заходів кримінально-правового впливу щодо захисту дітей від фактів домашнього насильства.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30.

2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-111. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26.

3. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 року №2229-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.

4. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 р., схвалена резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року), ратифіковано Постановою ВР № 789-XII від 27.02.91.

5. Тацій В.Я. Десять років чинності Кримінального кодексу України: здобутки та шляхи вдосконалення. 10 років чинності Кримінального кодексу України: проблеми застосування, удосконалення та подальшої гармонізації із законодавством європейських країн: матеріали міжнар. наук.- практ. конф., 13–14 жовт. 2011 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Х.: Право, 2011. с. 33.

Рощина Інна Олександрівна,
професор кафедри конституційного
та кримінального права Державного вищого
навчального закладу «Київський
національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», кандидат
юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

З урахуванням чинного законодавства України, найбільш важливою та ефективною для захисту конституційних прав і свобод громадян є судова влада.

Згідно ст. 55 Конституції України кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [1].

Причинами недостатнього захисту конституційних прав і свобод людини в Україні, на нашу думку, є систематичне і не професійне реформування судової влади.

Так, Верховний Суд України на 1.09.2005 р. налічував 85 суддів. Президент України 7.10.2005 р. видав Указ № 1427/2005 «Про кількість суддів Верховного Суду України», яким встановлено, що кількість суддів складається із 95 осіб [2].

7.07.2010 р. був прийнятий Закон України № 2453 –VI «Про судоустрій і статус суддів». Згідно ч. 1 ст. 39 цього Закону, склад Верховного Суду України складався з двадцяти суддів – по п'ять суддів від кожної спеціалізованої юрисдикції (цивільної, кримінальної, господарської, адміністративної), з числа яких вибирався Голова Верховного Суду України та його заступник [3].

Перші місяці роботи судів за новим законом однозначно показали, що ця реформа була проведена поверхово й не професійно, через те вона не тільки не змінила ситуацію у суддівському корпусі в кращу сторону, але ще суттєво збільшила її, а також ускладнила можливість простому українцеві домагатися правди.

20.10.2011 р. був прийнятий Закон України № 3932 – VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо розгляду справ Верховним Судом України. Зміни, внесені цим законом у деякі статті КПК України, а також у Закон України № 2453 – VI від 7.07. 2010 р. «Про судоустрій і статус суддів» тощо, не тільки не поліпшили якість закону, але ще більш зробили його заплутаним і незрозумілим. Згідно цих змін, Верховний Суд України став складатися не з 20 суддів, а з 48 суддів, також у Верховному Суді України діють 4 судових палати тощо [4].

12.02.2015 р. був прийнятий Закон України № 192 – VIII «Про забезпечення права на справедливий суд» зі змінами, внесеними Законами України № 336 – VIII від 21.04.2015 р. «Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань забезпечення діяльності органів прокуратури» та № 469 – VIII від 21.05.2015 р. «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення окремих положень з питань судоустрою»[5]. Цими законами були внесені значні зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

До ухваленого 02.06.2016 р. чергового Закону України № 1402 – VIII «Про судоустрій і статус суддів», також були внесені зміни згідно із Законами № 1774 – VIII від 06.12.2016 р. (Відомості Верховної Ради. – 2017. – № 2. – ст. 25) та № 1798 – VIII від 21.12.2016 (Відомості Верховної Ради. – 2017. – № 7 – 8. – ст. 50) [6].

Ще більше незрозумілість доцільності підписання Президентом України 29.12.2017 р. 16 Указів про діяльність судів. Аналізуючи ці укази ще раз переконуєш у тому, що хто готував їх, не володіє логікою мислення, а також не знає як можна і потрібно реформувати судову систему в Україні. Тут повна нестиківка як по черговості

прийняття цих указів і по послідовності їх дії, так і необхідності взагалі їх прийняття.

Особливо дивно виглядає Указ № 452/2017. По-перше, саме формулювання по кожному новоствореному апеляційному суду викликає сумніви. Як це можна утворювати апеляційні суди в апеляційних округах. Наприклад, п. 8 цього Указу свідчить «Утворити Запорізький апеляційний суд в апеляційному окрузі, що включає Запорізьку область, з місцезнаходженням у місті Запоріжжі». Що це за територіальна одиниця апеляційний округ, хто і коли його створив? Відповіді немає. На нашу думку, колишня назва «Апеляційний суд Запорізької області» було правильним і не потребувало такому незрозумілому перейменуванню.

По – друге, було ліквідовано 27 апеляційних судів, а створено лише 26. За рахунок чого ж було зроблено скорочення. Можливо в результаті об'єднання двох менш населених регіонів? Кому потрібен такий незрозумілий підхід до реорганізації судової системи? Можна висувати різного роду версії. Однією з версій може бути явне небажання влади імущих створити такий суд, в якому громадяни України мали б реальну можливість захистити свої конституційні права.

Цікавий варіант роз'яснення народу необхідність прийняття цих указів. Адміністрація президента запевняла, що реорганізація викликана необхідністю наблизити суди до народу. У результаті в Києві ліквідовано десять районних судів, замість яких створено шість окружних судів. Як зменшення кількості судів у столиці наблизить правосуддя до людей, зрозуміти неможливо. Іншими словами, видали повну безграмотність і некомпетентність за добросовісність і необхідність.

У 2019 р. 16.10.2019 р. був прийнятий Закон України № 193-IX «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування» [7], яким, в черговий раз, до чинного Закону України № 1402-VIII від 02.06.2016 р. «Про судоустрій і статус суддів» були внесені такі зміни:

1) скорочується кількість суддів Верховного Суду вдвічі (з 192 до 100);

2) запроваджується новий порядок формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів;

3) розширюються повноваження Вищої Ради правосуддя.

Особливо звертає на себе увагу створення при Вищій раді правосуддя нового дисциплінарного органу – Комісії з питань добросовісності та етики.

Згідно ст. 28⁻¹ цього Закону Комісія з питань добросовісності та етики (далі – Комісія) є колегіальним органом, який діє при Вищій раді правосуддя та утворюється з метою забезпечення прозорості і підзвітності членів Вищої ради правосуддя та членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Аналізуючи ці зміни в Законі України № 1402-VIII від 02.06.2016 р. «Про Судуострій и статус суддів» не важко зробити висновок про те, що вони не тільки не піддаються здоровому глузду, але і не відповідають Конституції України. В зв'язку з цим Верховний суд України звернувся до Конституційного суду с поданням щодо неконституційності нових положень законів щодо судової системи [8].

Список використаних джерел

1 Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws//main/254к/96-вр>.

2. Указ Президента України № 1427/2005 від 07.10.2005 р. «Про кількість суддів Верховного Суду України». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1427/2005>.

3. Закон України № 2453-VI від 7.07. 2010 р. «Про судуострій і статус суддів». URL: http://kodeksy.com.ua/pro_sudoustrij_i_status_suddiv/statja-39.htm.

4. Закон України № 3932-VI від 20.10.2011 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розгляду справ Верховним Судом України». URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

5. Закон України № 192-VIII «Про забезпечення права на справедливий суд» від 12.02.2015 р. Відомості Верховної Ради. № 18, № 19–20. ст. 132.

6. Закон України № 1402-VIII від 02.06.2016 р. «Про судуострій і статус суддів» із змінами, внесеними згідно із Законами 1774-VIII від 06.12.2016 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/page>.

7. Закон України № 193-IX «Про внесення змін до Закону України «Про судуострій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/193-20#Text>.

8. Верховний суд просить визнати неконституційними окремі положення судової реформи. URL : <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/verhovniv-sud-prosit-konstituciyniy-sud-rozglyanuti-sudovu-reformu-novini-ukrajini-50053732.html>.

Савченко Андрій Володимирович,
заступник начальника відділу Головного
слідчого управління Державного бюро
розслідувань, доктор юридичних наук,
професор

ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ ТА ЕВОЛЮЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Саме питанням протидії злочинності за часів пандемії та еволюції кримінального ландшафту була присвячена 38 сесія по європейському регіону з перепідготовки випускників Національної академії Федерального бюро розслідувань (18–23.09.2021, м. Шибеник,